

SLOVENSKI NAROD

Sehaja vanj dan popoldne, lezemoči modelje in premije. — Inzerati: do 30 petk 4 2 D, do 100 vrst 30 30 p, veliki inzerati petk vrsta 4 D; notec, posloje, lezve, reklame, predtiki beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davki posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravišstvo: Knjižna ulica št. 5, priloge. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Knjižna ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.
Poština plačana v gotovini.

Brskiranje Ljubljane

Na drugem mestu poročamo o revizijski komisiji, ki pregleduje danes bilanco ljubljanske poštne hranišnice za prešlo leto. Revizija bo imela ugotoviti splošno znano dejstvo, da izkazuje ljubljanska poštne hranišnice za leto 1925, lep prebitok, razmeroma gotovo največje od vseh poštne hranišnice.

A tudi Poštna hranišnica kot celota, kot vsedržavna institucija, je aktivna in spada med ona redka državna gospodarska podjetja, ki so v prid javnosti, a ob nem tudi državi blagajni precej nesejo. Odlikuje se v tem, kakor omenjeno, zlasti Slovenija, kjer je promet potom Poštne hranišnice izredno živahen. Milijoni čistega dobička so že šli iz Ljubljane v Beograd.

Znano je, da so sedanjí provizorijski prostori ljubljanske poštne hranišnice že davno nezadostni in tudi skrajno neprimerni. Zato je vlada že odobrila načrt za zgradbo novega poslojja, ki naj bi stalo ob Aleksandrovi cesti poleg Narodnega doma. Mestna občina je v pravilnem umevanju velike važnosti, ki bi jo imela nova zgradba za Ljubljano, dala državi potrebno stavbišče za bogatejšo ceno, skoraj zastoj. Razpisani in izvedeni je bil že konkurz za načrte, opravljene vse priprave. Z delom bi se lahko takoj začelo, treba je bilo samo dovoljenja iz Beograda.

A takega dovoljenja ni bilo in ga še ni. Pač pa so se vedno znova pojavljale vesti, da se gotovi krogi trudijo na vsi moč, da bi Pošt. hranišnica opustila svojo namero, zgraditi lastno poslojje in bi mesto tega kupila kakšno že stojičo zgradbo. Sio je pred vsem za poslojja Jadransko-podonavske banke, saj prej za njeno poslovno hišo v Selenburgovi ulici, kasneje za njeno stanovanjsko hišo na glavi Miklošičeve ceste in Prazakove ulice. Splošnoemu odporu naše javnosti, zlasti v Ljubljani, se je posrečilo to nakano zadržati.

Zdaj je stopila zadeva zopet v aktiven štadij. Komisija Poštne hranišnice, ki se mudi v Ljubljani, ima tudi nalogo, da pregleda hišo na Miklošičevi cesti, kakor jo bo uprava Poštne hranišnice kupila od banke. Kupnina znaša baje 3 milijone Din in pogajanja so tik pred zaključkom.

Ako so te vesti resnične — in bojimo se, da so — morajo vzbuditi nov odločen odpor vse naše javnosti in vseh strank. Poštna hranišnica je aktivna in to v veliki meri s prispevki Slovenije. Njena prokleta dolžnost je, da investira svoj del dobička zopet v Slovenijo, in to tako, da ne bo naše javnosti brskirala in omalovaževala. Naši obrtniki, naši delavci trpe na pomanjkanju dela. Država ni zgradila po vojni v Ljubljani še nobene pomembnejše stavbe. Zato odločno zahtevamo, da zgradi zdaj vsaj novo poslojje za Poštno hran. in ne kupuje starega. Tri milijone bi morala dati Poštna hranišnica za hišo Jadranske banke, par stotisočev bodo stale še adaptacije, za štiri milijone pa si lahko danes postavi že lepo, moderno in potrebam ustrežajočo palačo, ki bo ob enem v okras Ljubljani. Princip štedenja torej tu ne more služiti za izgovor.

Ničesar še ni storila država za omiljenje stanovanjske bede v Ljubljani. A zdaj naj vrže na cesto zopet cel tucat rodbin? Res lepa socialna politika! Kupčija še ni sklenjena, zato je še čas, da se popravi. Gospod Pucelj, poštni minister je Vaš človek! Gospod Korošec. Vi ste poslanec Ljubljane! Vajina dolžnost je, da nakano preprečijo, vsa druga javnost pa bo vajino akcijo odločno podprla.

DANES prekrasni film

Pariški cunjar

Vrši se v Parizu v času 1848. — Velik kameval. — NIKOLA KOLIN kot cunjar je neprekosljiv. — Zelo zanimiva in interesantna vsebina. Pretresljivi prizori. Precej humorja cunjara. — Lepi igralci. — Predstave ob 8, 10, 5, 6, 8, 10 in 9.

Bino Ideal

Zbor Svetožarja Pribičevića v Sarajevu

Zbora na javnem trgu se je udeležilo nad 12.000 oseb. — V velikem številu so bili prisotni muslimani. — Manifestacije med vožnjo.

Sarajevo, 22. februarja. Včerašnji veliki zbor SDS v Sarajevu je bil ne le lep strankarski, marveč tudi prava nacionalna manifestacija za idejo državnega in narodnega edinstva. Vožnja Sv. Pribičevića in njegovega spremstva od Broda na Savi do Sarajeva je bila velika manifestacija za SDS. Na vseh kolodvorih so Sv. Pribičevića pozdravljale velike množice naroda. V Sarajevo je vlak zato prišel z večurno zamudo. Na sarajevskem kolodvoru je Pribičevića pozdravilo okoli 2000 oseb. Manifestacije so se nadaljevale po ulicah do hotela „Evropa“, kjer je Pribičević stanoval. Na Rankovićevem trgu je bil včeraj ob 11. dopoldne velik šod, katerega se je klub radikalnemu pritisku udeležilo nad 10.000 oseb. Zlasti so prišli na šod v velikem številu tudi bosanski muslimani. Kakšne intigre so nasprotniki izvajali proti šodu, kaže dejstvo, da so bili po Sarajevu in bližnji okolici razširjeni plakati, ki so s podpisom vodstva SDS naznanjali, da je šod odložen. Šodu je prisostvovalo tudi večje število beogradskih in zagrebških novinarjev. Dopisnik beogradskega „Vremena“ sam v svojem poročilu konstatira, da je bil šod sijačen.

Viharno pozdravljen je minister poslanec Sv. Pribičević v poldrugournem govoru poročal o politični situaciji in o razpoloženju v vrstah samostojne demokratske stranke. Njegova izjava je po poslušalci sprejeli z velikim odobravanjem. Med drugim je Pribičević omenjal, kako skuša Stepan Radić organizirati Hrvate in Slovence v enotno fronto proti Srbom. Stepan Radić je tudi pozival muslimane, da se opredelijo kot Hrvati, en pa opozarja muslimane na

velikega voditelja bosanskih muslimanov Husain bega Gradaševića. Muslimani naj sledje dejanjem tega odličnega bosanskega muslimana. Bosanski muslimani so povsem drug element, kakor pa muslimani v Južni Srbiji.

Svetožar Pribičević je nato obširno razpravljaj o najnovejših političnih dogodkih v Beogradu. Naglašal je, da moramo protestirati proti temu, da današnja vlada začne voditi plemensko politiko in da pomaga ustvarjati plemensko fronto. G. Pribičević je, omenjajoč sporazum RR, naglašal, da je bila naša država ustvarjena za to, da svobodni narod živi v svobodni državi. Govoril je zelo obširno na to o Jovanu Plamencu in o dobrovoljcih. Ustvarjajo se različne fronte, a mi moramo ustvariti fronto proti korupciji. Smatramo za potrebno, da v kratkem času obračunamo z vsem starim in gnili.

Pribičevićeva izjava je zbor sprejel z velikim navdušenjem. Za Pribičevićem sta govorila še narodni poslanec Krizman in narodni poslanec seljak Umčević.

Po šodu je omladina v lepem sprevodu odšla Sv. Pribičevića do hotela „Evropa“, kjer se je vršil banket, katerega se je udeležilo nad 200 oseb. Na banketu so bili izmenjani množični pozdravi govori. Nazdravljali so voditelju Sv. Pribičeviću predsednik sarajevske organizacije SDS direktor Čuković, dobrovoljec Jelc, urednik zagrebške „Rileje“ Parmačević, narodni poslanec Kalenđer in še mnogi drugi. Zvečer je bila v hotelu „Evropa“ animirana zabava. Sv. Pribičević danes popoldne odpotuje zopet nazaj v Beograd.

Ustanavljanje plemenskih front

Vtisi sarajevskega Pribičevićevega govora. — Minister Simonović za enotno srbsko fronto.

Beograd, 22. februarja. V Beogradu ni bilo včeraj nikakih važnejših političnih dogodkov. Večina narodnih poslancev je bila izven Beograda. Ministrski predsednik Nikola Pašić se je popoldne del časa posvetoval z nekaterimi voditelji radikalne stranke. — Prosvetni minister Stepan Radić je tudi zapustil Beograd. V političnih krogih je vladalo največje zanimanje za zborovanje Svetožarja Pribičevića v Sarajevu. Podčrtavajo zlasti dejstvo, da se je tega zborovanja udeležilo veliko število bosanskih muslimanov, ki so vzklicali: „Doli z radikalni! Doli Radić!“

Značilno je dalje, da so za Pribičevićev šod sarajevski radikali izdali okrožnico, v kateri so naznanjali, da bo vsak radikal izključen iz stranke, ako se udeleži Pribičevićevega šoda. Današnje „Vreme“ poroča, da je Pribičević šod izredno dobro uspel. Pravi pa, da se je šoda udeležilo največ profesorjev in dijakov.

Značilen in simptomatičen je pojav, da se zadnji čas zelo mnogo govori o plemenskih frontah. Minister za socialno politiko Milan Simonović je na svojem včerajšnjem šodu v Trsteniku naglašal potrebo ustanovitve velike srbske fronte.

Pozival je vse Srbe brez razlike na strankarsko pripadnost, naj se združijo v enotno fronto v svrhu obrambe države, ki je ogrožena od Stepana Radića in dr. Korošca. V parlamentu naj se združijo vsi Srbi in ta fronta bi štela 200 poslancev. Formirala bi tako močno fronto, ki bi nudila največ garancij proti defetističnemu delovanju Korošca in Stepana Radića.

Beograd, 22. februarja. Govor ministra za socialno politiko Milana Simonovića v Trsteniku je izzval v narodni skupščini in v ostali politični javnosti izredno pozornost. Vsi poznavalci političnih razmer opozarjajo na odstavek Simonovićevega govora, ki se nanaša na ustanovitev enotne srbske fronte. Resnično skuša Simonović ustanoviti tako fronto. Dejstvu, da je minister za socialno politiko že del časa odsoten iz Beograda, pripisujejo politiki posebno važnost in so vsi mnenja, da je Milan Simonović zelo nezadovoljen s politiko Stepana Radića. Z interesom pričakujejo Simonovićevo povratek v Beograd, ker menijo, da bo moral izvajati lovske konsekvence in podati najbrže svojo ostavko.

Proračunska razprava v skupščini

Vlada forsira proračunsko razpravo. — V sredo zaključek generalne debate. — Seje dopoldne in popoldne.

Beograd, 22. februarja. Skupščinski predsednik Marko Tričković je današnje sejo Narodne skupščine otvoril precej pozno (šele ob 10.15) ter je po končanih formalnostih sporočil, da se je vršila seja klubskih načelnikov, katerim je vlada predlagala, naj se proračunska debata nadaljuje na ta način, da se vrše razprave tudi v četrtak in v nedeljo. V četrtak naj bi odpadla po poslovniku določene interelacije. Ker je proračun razdeljen v 20 delov, je potreba za proračunsko debato najmanj 180 ur, to je 28 delovnih dni. Seje naj bi bile dopoldne in popoldne.

Skupščinski predsednik naglašal, da so samostojni demokratje bili na seji klubskih načelnikov proti temu vladnemu predlogu in zato je v smislu poslovnika opravičen, da se gorenji predlog vlade na glasovanje. Vlada večinoma je vladin predlog seveda odobrila in se bodo sedaj proračunske debate vršile dopoldne in popoldne. Pač pa skupščina jutri ne aboruje radi pro-

slave velikega srbskega borca v Vojvodini, Svetožarja Miletića.

Narodna skupščina je nato prešla k razpravi o proračunu. Kot prvi je govoril posl. Pera Milanović (dav. dem.), ki je v svojem govoru začel prav temperamentalno braniti poslovanje Narodne banke. V opoziciji so se čuli klici: Govori kakor radikal! Govornik je namreč član upravnega odbora Narodne banke.

Poslanec dr. Grza Angelić (dav. dem.) je zatem ostro napadel politiko prosvetnega ministra Stepana Radića, trdeč, da Radić ne vodi prave državne politike. Radić ni ravnal politično prevdarno, ker ni hotel podpirati Davidovićeve vlade, v kateri bi radićevci bili absolutni gospodarji, dočim so sedaj pokorni slugi radikalov. Govornik je za tem zelo obširno govoril o sporazumu ter izrazil svoje popolno soglasje z voditeljem SDS Svetožarjem Pribičevićem glede političnega pomena sklepov Narodnega Veća v Zagrebu za državno in narodno ujedinjenje. Govornik opoldne

še govori. Današnja seja narodne skupščine je bila popolnoma mirna, ker je bil obisk zelo minimalen.

Po dosedanjih dispozicijah skupščinskega predsedstva se generalna debata

zaključí v sredo 24. t. m. Ta dan bo odrejeno glasovanje o sprejemu proračuna v načelu, nakar prične takoj podrobna proračunska razprava, ki bo trajala še ves mesec marec.

Madžarska se tajno oborožuje

Madžarska troši 3 milijarde mesečno za vojsko. — Poslaniška konferenca brez moči.

Budimpešta, 22. februarja. Posebni dopisnik „United Press“ javlja:

Madžarska danes troši tri milijarde kron mesečno za organizacijo vojske in izvežba vsako leto nad 20.000 mož, ki naj bi bili jedro vojske bodočega kralja Otona Habsburškega. Po indiskreciji gotovih visokih osebnosti je dopisnik izvedel, da mora od 1. novembra 1925 velika madžarska industrija plačevati po 15.000 zlatih kron mesečno za to vojsko. To breme mora madžarska industrija

prenašati na ukaz najvišjih merodajnih krogov.

Zadnja nota pariške poslaniške konference na madžarsko vlado je zahtevala, da Madžarska preneha z oboroževanjem. Ta nota ni imela nikakega pozitivnega uspeha. Madžarska ne samo, da prezira svoje mednarodne obveznosti, marveč se mrzlično pripravlja na vojni, kakor se je to godilo pred vojno v Avstro-Ogrski.

Obrtniški krediti v Sloveniji

Ljubljana, 22. februarja. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo nam sporoča

Narodna banka je doslej dovolila za obrtniške kredite v Sloveniji celokupno 800.000 Din, in sicer za obrtniške kredite iz področja mariborske podružnice 300.000 Din, iz ljubljanske po 500.000 Din Na vztrajna prizadevanja zbornice za trgovino, obrt in industrijo je Narodna banka odgovorila, da je glavni upravni odbor na svoji seji z dne 16. t. m. sklenil, da se dosedanja za Slovenijo določena vsota zviša za 200.000 Din, in sicer za vsako podružnico po 100.000 Din, medtem ko ni mogel Glavni upravni odbor ugoditi drugemu zborničnemu predlogu, da se poviša tudi vsota določena kot maksimum za vsakega posameznega obrtnika, in se bodo zato tudi v naprej posameznim obrtnikom dovoljevala posojila največ do 5000 Din.

VOLITVE V LJUBLJANSKO TRGOVSKO ZBORNICO

Beograd, 22. februarja. V ministrstvu za trgovino in industrijo je izdelanih več zakonov, ki se predložijo najprej ministrskemu svetu v odobrenje. Med drugim se predložijo Narodni skupščini tudi zakon o odobritvi trgovske konvencije in drugih konvencij, ki so bile sklenjene z Italijo.

Končno predložijo trgovsko ministrstvo ministrskemu svetu v najkrajšem času v odobrenje novo uredbo o volilnem redu za zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Ljubljanske zanimivosti

Misteriozen slučaj za kavarno Central. — Nevaren „zongler“ in „eksperiment“ pod ključem.

V soboto zvečer so v ljubljansko bolnico pripeljali težko ranjenega 16letnega mehanika Ladislava Tomšiča. Njega je našel prijatelj v soboto okoli 21. nezvestnega in vsega okrvavljenega v mlakuhi krvi. Na prsih je imel Tomšič globoko rano, poleg nje pa je ležal žepni nož. Prijatelj je takoj obvestil rešilno postajo, nakar je rešilni voz mladeniča odvedel v bolnico. Včeraj se je Tomšič že zavedel. Izpovedal je, da je ob Ljubljani, tik za kavarno „Central“ z žepnim nožem obdeloval in obrezoval kos lesa. Manipuliral je pa tako nerodno, da mu je nož zdrknil po lesu in se mu zaril globoko v prsa. — Poškodba Tomšiča je zelo težkega značaja. Slučaj je vsekakor zelo zagoneten.

V soboto okoli polnoči se je pojavil v kavarni „Emona“ neki priletni mož, ki je nadlegoval navzoče goste in jim kazal razne eksperimente. Imel je več pulsmetrov, katere je dajal go-tom v roke. Ominozni pulsmeter je baje po njegovem zatrdilu kazal potenco človeka... Za svoje plačilo je mož zahteval dinar ali pa tudi več. Tudi je hotel gostom karte „slogatia“. Ker je bil moč le prevoz vsiljiv, so gostje pozvali stražnika. Ta je podjetnega eksperimenterja aretirjal in odvedel na stražnico.

Tekom včerajšnjega dne so na policiji ugotovili, da so prijeli nevarnega mednarodnega potepuha in pustolovca. Mož, ki se piše Fran Verdan, rodom iz St. Jurja ob Ščavnici, se izdaja za glumca in akrobata. Njegova karjera je zelo pestra. Klatil se je po vsej Evropi, uganjal vse mogoče pohite, bil je akrobat v cirkusu, žongler, slepar etc. Vneto svojega življenja je že presedel v asprih. Bil je že zaprt v Rimu, Inozemcu, Bosnu, Monzu, Gorici, Ljubljani, Celju, Rosenheimu, Gradcu etc. Presedel je skoraj 20 let.

Borzna poročila

Ljubljanska borza.

Lesni trg: Precej ponudb in povpraševanja. Prodanih 40 vagonov železniških bukovih pragov, 2.51—2.60 m, 13 1/4 x 23 x 14 cm in 10 vag. 2.45 m 12 1/4 x 22 x 12 cm fco. naklad. post., prvi po 31 Din, drugi 26 Din za komad. 1 vag. smrekovih in jelovih desek, 20 mm lila, 4 m, od 16 cm naprej, fco. Postojna trans.; 3 vag. smrekovih hlovdov od 25 cm naprej 4 m dolž., fco. Domžale 250 Din.

Zliti trg: Povpraševanje in ponudba srednje. Prodanih 2 vag. bačke pšen. 76/77, 2% fco. n. p. 295 Din; 1 1/4 vag. umetno suš. koruze fco. n. p. 140 Din in 1 vag. času prim. suhe koruze par Vinkovci 122 Din. 2 1/4% drž. renta za volno škodo 276, 282; 7% invest. pos. iz l. 1921 76, 78; Celjska posojilnica d. d. 200, 205; Ljubljanska kreditna banka 200, 220; Merkantilna banka 100, 105; Kreditni zavod 175, 185; Slavenska banka 50, —; Strojne tovarne in li varne —, 125; Zdržene papirnice 110, —; Stavbena družba d. d. Ljubljana 90, 100; 4% kom. zad. drž. bke 20, 22; 4% zast. l. kr. drž. bke 20, 22.

Zagrebska borza

Dne 22. februarja. — Sprejeto ob 13. Devize: Curh 10.9408—10.9808, Pariz 203.22—205.22, Praga 168.126—169.126, Newyork 56.667—56.967, London 276.15—277.415, Trst 228.19—229.39, Berlin 13.526—13.566, Dumaj 799.23—803.23.

Effektl. 7% invest. pos. 1921 77—77.50, 2 1/4% drž. rente za ratnu štetu 279—280, 278 1/4 x 279 1/4, Ljubljanska kreditna 200, Hrv. eskomptna banka 120—120 1/2, Kreditna banka Zgb. 128—130, Hiptotekarna banka 66 1/2—67, Jugobanka 105—106, Praštediona 980—990, Eksploatacija 28—32, Drava dd. Osijek 200, Sečerana Osijek 425—435, Isis dd. 60—61, Nihag 34, Gutman 320, Slaveks 150—160, Slavonija 41—43, Trboveljska 385—410, Union paromlin 360—400, Vevče 100, Agraria 44 1/2—45.

Inozemske borze

Curh, 22. februarja. Borza: Beograd 9.125, Pariz 18.56, London 25.2673, Newyork 519.30, Milan 20.87, Praga 15.375, Dumaj 73.10.

Trst, 22. februarja. Predborza: Beograd 43.65—43.75, Pariz 88.50—88.75, Newyork 24.83—24.85, London 120.85—120.95, Curh 478.20—478.70, Praga 73.40—73.70, Dumaj 349—350.

Podpirajte Društvo slepih!

Občni zbor Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani

V dvorani Gremija trgovcev (Ljubljanska kreditna banka) se je vršil večni ob 9. dopoldne občni zbor Zveze obrtnih zadrug, katerega so posvetili mnogostopletni delegati iz vseh glavnih krajev ljubljanske oblasti. Občni zbor je potrdil, kako veliko zanimanje je med obrtniki za napredek obrtniškega stanja in za vsa aktivna, socialna in gospodarska vprašanja.

Nadležnik g. Engelbert Franchetti je otvoril občni zbor ter predvsem pozdravil zastopnika velikega župana, meščanskega oddelka za trgovino in industrijo dvor. svet. Rudolfa Marna, zastopnika mestnega magistrata, obrtnega referenta g. Čehuna, tajnika Zbornice za trgovino, obrt in industrijo g. dr. Frana Windischera, dalje oba gg. zbornična tajnika dr. Ivana Plesa in dr. Pretnarja, zastopnika Zavoda za pospeševanje obrti in g. Gajca in poslovednega predsednika ljubljanskega Gremija trgovcev g. Gregorja, ki kar se je spomnil umrli članovi in podporne obrti.

V daljšem poročilu je nato g. Franchetti podal sliko o dosežkem delovanju Zveze obrtnih zadrug in o vseh obrtništvu zadevalnih vprašanjih. Delovanje Zveze je bilo v preteklem letu jako živahno. Delo je bilo uspešno zelo težavno, ker je Zveza primanjkovala denarnih sredstev, da bi mogla delovati še bolj razviti. Zveza so bili uspešni pri njenem delu vsi merodajni faktori, zlasti Zbornica za trgovino, obrt in industrijo. Zbornični tajnik dr. Ples je bilo mnogo žrtvoval za obrtnike, bil je stalni svetovalec Zveze, za gospodarske interese obrtniškega stanja se je zavzemal, svetovalec zbornični tajnik Ivan Mohorič, zavneto tudi tajnik dr. Pretnar in davčni konzulent g. Zagar. Izreči je potreba posebno zahvalno prvenstvo tajniku Zbornice g. dr. Windischerju.

G. dr. Rudolf Marn je nato najprije čestitoval občni zbor kot zastopnik velikega župana.

Dr. Fran Windischer je v imenu Zbornice za trgovino, obrt in industrijo pozdravil zborovanje. V svojem jedrnatem govoru je predvsem dal izraz veselju in radosti, da je slovensko obrtništvu tako lepo napredovalo ter se je organiziralo v krepko silo. Pred 30 leti je bil obrtnik še nečuden, a sedaj je veselje pohajati na shode obrtnikov, kjer se mirno in stvarno razpravlja o vseh obrtniških stani zadevalnih stvarih. Slovensko obrtništvu je prebrodilo že mnogo kriz in govornik upa, da bo Zveza slovenskih obrtnikov še mnogo pripomogla v bodočnosti k napredku. Govornik je nato omenjal, kako se je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo pri Narodni banki prizadevala, da je dosegla za obrtnike cene kredita. Ugovornja pa, da je znesek kredita 5000 Din prevelikosten in da bo treba pri Narodni banki izposlovati, da se ta znesek zveža. S hvalažnostjo je se nadalje govornik spomnil predsednika Obrtne zbornice v Beogradu g. Stojanovića, ki ima mnogo zaslug, da se končno ustanovi državna obrtna banka. Zahvala ob državi, da po vseh obrtnem stanju večjo pozornost, kakor je to delala doslej. Potreba je skrbeti na dober obrtni naročnik in tu mora država bodrati obrtne šole. Kratko se je nato dočel vprašanjam davkov in socialnega zavarovanja. To so stvari, ki zelo obremenjujejo obrtnika. Zborovalci so pozdravili izjavo g. dr. Windischerja s toplim odobrenjem.

Kot blišnji gospodar je občni zbor pozdravil predsednik Gremija ljubljanskih trgovcev g. Gregorja.

Delovanje zveze.

Tajnik Ivan Kaiser je nato podal skrbno in pregledno sestavljeno poročilo o delovanju Zveze. Po tem poročilu je bilo koncem leta 1925, vključenih v Zvezi 44 obrtniških zadrug, ki štejejo nad 5000 članov. Preteklo leto je zopet vstopilo več novih zadrug, a izstopila ni nobena. Zveza je na merodajnih mestih vedno posredovala za obrtnike zadeve in branila obrtniške interese. Poročilo dalje govori o Državni obrtni banki ter prehaja nato na volitve v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo. Na podlagi naredbe trgovinskega ministrstva je bil objavljen nov volilni red zbornice. Po tem volilnem redu bi se morale vršiti volitve že meseca novembra 1925. Zveza je prišla takoj v pripravo za te volitve in se je obrnila na vse zadruge, da izvolijo po tri člane v zadruge volilne komisije. Volitve pa so se gotovo le iz gospodarskih razlogov, ki so pri teh volitvah edino mero

dajni, zavlekli tako, da se je v zadnjih dveh najetih trgovinskih ministrih pomnožil pooblastil, da razpiše nove volitve. Kakor vse kaže, se volitve tudi ne bodo tako kmalu vršile. Tajnik poročilo nadalje navaja potrebo novega obrtnega zakona ter ustanovitve gospodarskega sveta in konstatira, da je vlada zelo malo pozornosti posvečala naši obrti. Tako je Narodna banka obrtništvu v Sloveniji dovolila le 600.000 Din kreditov, in to do najvišjega zneska 5000 Din posameznemu obrtniku. Poročilo dalje navaja razne zadeve obrtniškega stanja in potrebo, da se ohrani še nadalje «Obrtni vestnik».

Občni zbor je odobril na predlog gosp. Bernika poročilo računskih preglednikov, zlasti računski zaključek za leto 1925. In proračun za leto 1926. ter je nato prešel na razpravo o vprašanju sponzorstva. Razprava se je o tem zelo živahno debatirala. V Zvezi naj bi se organizirala sponzorstvo na ta način, da bi obrtniki s gotovimi zneski prispevali v slučaju kakih nesreč ali smrti. Splošno se je občni zbor po daljši debati, v katero so posegli obrtniki Idris, Krapež, Rabič, Mirič in Simenc, izrekel za to, da se prične k akciji za sponzorstvo.

Občni zbor je dalje sprejel izjerno referata zborničnega tajnika dr. Ivana Plesa o ustanovitvi državne obrtne banke in o zakonu glede pobiranja draginje. Glede pobiranja draginje je občni zbor soglasno sprejel od dr. Plesa predlagano resolucijo. Občni zbor Zveze se je izrekel proti zakonu, ki ga predlaga ministrstvo za socialno politiko v svrhu pobiranja draginje ter je naglašal potrebo zakona o pobiranju korupcije.

Nadležnik Engelbert Franchetti je kratko poročal o obrtnih sodiščih, oziroma o potrebi volilne reforme za ta sodišča. Mestna občina nosi velika bremena radi volitev zastopnikov obrtniškega stanja v to sodišče. Po njegovem mnenju bi bilo primernejše in praktičnejše, ako bi zastopnike v to sodišče kratkoročno delegirala za delo dajalec. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo, za delavce pa Delavska zbornica.

Občni zbor je odobril poročilo tajnika Ivana Kaiserja o vajeniških in pomožniških preizkušanjih. V načelu se je izrekel občni zbor za to, da je potreba uvesti tudi mojstrske preizkušnje, kakor n. pr. predpisane v stavbi stroki.

Pri razmoterostih je najprej nadležnik Franchetti predlagal, da se je treba pripravljati na večjo mojstrsko razstavo, ki naj bi se vršila l. 1928. povodom 25letnice obstoja Zveze obrtnih zadrug.

Delegat Matej Oblak je protestiral proti temu, da se je v proračunu črtal znesek za potovalnega učitelja v čevljarški stroki. Delegat Jeglič je priporočal, da se naj v kratkem vrši kongres oblačilne stroke in da se naj še nadalje vzdržuje «Obrtni vestnik». Delegat Košak je v imenu slikarske zadruge govoril o zakonu glede pobiranja draginje. Delegat Josip Brekvar je podal daljšo izjavo v imenu čevljarске zadruge, ki se nanaša na zaščito čevljarjev, odnosno obrtnikov sploh in na pobiranje sušmarstva.

Nadležnik Franchetti je nato zaključil prav lo zborovanje, ki je potekalo, da vlada med obrtnim stanom najživljnejše zanimanje za vsa stanovska vprašanja.

Čajanka čajne mešanice so najcenejše in najzdravnejše. Zahtevajte jih povsod. Posebno priporočamo št. 2 in 3.

Politične vesti

== Srbski Sokol v Beogradu. == Že dje časa so prihajale vesti, da hočejo nekateri šovinistični velerabski krogi v Beogradu osnovati separatistično srbsko sokolsko društvo, ki naj tvori protitež proti krasno se razvijajočemu jugoslovanskemu Sokolu v Beogradu. Začuda so to namero najbolj iskreno pozdravili radičevci in drugi hrvatski separatisti, in g. Radič celo prosvetni minister je objubil novemu društvu svojo pomoč. Dovolil je učencem osnovnih in srednjih šol, da telovadijo v nem, in na razpolago mu je dal lepo šolsko telovadnico sredi mesta. In tako je dosegel, da se je separatistični srbski Sokol v Beogradu te dni res osnoval. Zdi se, da se manjka, da stopita hrvatski in srbski separatistični Sokol v bratske zveze, pa bo tragikomedijska popolna.

Proslava Danilovega jubileja

Velika priljubljenost našega umetnika. — Manifestacije v gledališču.

Sobotna in nedeljska proslava 50-letnice gledališkega delovanja g. Antona Danila je lepo pokazala, kako res popularni, pravi ljudski umetnik je jubilar. Malo je naših zaslužnih kulturnih delavcev, ki bi bili deležni tako prisrčnega priznanja iz vseh delov prebivalstva in ki bi doživeli tako lepo moralno zadoščenje. Danilu so se hoteli oddolžiti vsi, ki jim je pripravil toliko lepih ur prisrčnega smeha in dobrodejnega razvedrila; oddolžili so se mu za njegovo iskreno kolegialnost tovariši in tovarišice, za njegovo požrtvovalnost in vztrajnost v nekaj še bolj nevalečni službi naši Taliti Danilov jubilej ni bil samo gledališki oficijelni praznik, ampak prava narodna slavnost.

V soboto popoldne so se zbrali v dramskem gledališču jubilarntovi prijatelji in znanci, ki so ga obsipali s čestitkami in voščili. Proslava je bila skromna, a tem bolj prisrčna. Razen gledaliških funkcionarjev, umetnikov in umetnic, so prišli tudi mnogi drugi znanci, drugi so pa poslali pismene ali brzojavne pozdrave. Mnogi so se spominjali jubilarnta z darili, častnimi in tudi prav praktičnimi: obojnih je bil g. Danilo prav vesel in se je ginjen zahvaljeval gratulantom. Njegovi kolegi so priredili za goste malo zakusko, pri kateri so ljubko postregle članice drame in opere, mali gledališki orkester pa je s svojim sodelovanjem lepo povzdignil nivo te res domače proslave.

Zvečer pred slavnostno predstavo so priredili ljubljanski pevski zbori g. Danila podoknico, ki ji je prisostvovalo več tisoč ljudi. Priredili so slavljenu prave ovacije in ga nato v slovesnem sprejemu spremili v opero, kjer se je vršila gledališka svečanost.

Slavnosti v gledališču

Za Danilovo jubilejno proslavo se je drama preselila v prostornejšo opero. Toda še ta hiša ni mogla docela pogostiti množice, ki so privrele.

Kmalu po polnočnem je ob svečanih fanfarah (dirigent Balatka) iz Smetanove »Libuše« tiho zdrknil zastor kvišku. Na odru vse dramsko in mnogo opernega osebja, vsi upravni funkcionarji Narodnega gledališča. Gospodje večinoma v elegantnih frakih, dame v peštrih večernih toaletah. V rokah nebroj ljuborlepih vencev, šopkov, daril — med njimi pozlačen lovorec venec iz srebra sredi odra, bolj zadaj, rdeče pogrnjena dolga miza zopet z darili.

Jubilant se v častnem spremstvu dveh gospodov prikaže izza prve kulise in stopi v svobodni polkrog ob rampi. Spreži se gromovit plosk pri občinstvu in na odru. Najmanj poln tisoč rok vibrira več minut, odneha se časoma in se vnovič žuri. Končno mir in nagovor.

Najprvo upravnik Hubad, z vsemcem uprave; nato Betetto z vsemcem Udruga igralcev, sekcija Ljubljana; prinaša tudi čestitke udruženji Solit, Skopje, Sarajevo, Beograd, od katerega je došel celo venec. Režiser Hin ko Nučić zastopa upravo zagrebškega Narodnega kazališča, nadalje zagrebške druge, seveda z venci, potem slovenske igralce in pevce v Zagrebu, za katere proži jubilarnto dar iz rok mlade gospodične. Naposled govori Nučić, zelo genljivo in sam ganejen, še v svojem imenu. Sledi mu dramski ravnatelj Golia za Dramatično društvo; dramaturg, pesnik Župančič za Društvo slovenskih književnikov s podpisi v spominski knjigi; ravnatelj Bratina za mariborsko gled. upravo, s prošnjo, naj pride jubilar v Zeleni Stajer, da ga prav med seboj počaste, kakor bi ga radi. Potem se je poklonil zastopnik Katol. društva rokodelskih pomočnikov, katero že od nekdanj goji diletantske predstave. Dalje je jubilarnta nagovorila gospodična, katere se pa radi nemirja žal ni čulo, v čigavem imenu prihaja. Berta Bukškova zastopa mariborske tovariše, režiser Pfeiffer celjski oder. Režiser Šest se Danilu humorno pokloni, češ da so mu drugi pobrali že vse možne besede; prinaša pa ob-

enem venec federacije poljskih kolegov, kateri načeljuje bivši naš priljubljeni basist Zathay. Nedavno iz Amerike prisedši g. Rem s prinaša pozdrave njurjorske lista «Glas Naroda» in tamošnje slovenske kolonije. Nato častita jubilarntu še zastopnik Akad. naprednega društva »Jadrana«, in končno je prišla najmlajša častitka: Šest preljubkih, belo oblečenih mladič iz »Mladike«, ki so se spominjale lepih mladinskih iger, v katerih si je Danilo kot režiser in igralec že zdavnaj pridobil srca naše dece.

Venci in darovi so spremljali vse te častitke, a sila mnogo je bilo še lovov, cvetja in drugih poklonstvenih predmetov, kateri so bili popularnemu starešini našega igralstva na oder prinešeni brez glasnih častik.

Po tolikih nagovorih je končno tudi jubilarnt prišel do besede in se je v preprosti, a ravno zato prav k srcu idočih stavkih zahvaljeval vsem in vsakomur. Ploskanje na ni hotelo utihniti še dolgo potem, ko je bil zastor zakril pozornico. Jubilarnt je moral še mnogokrat stopiti predenj in z gestami izražati svojo zahvalnost.

Na Danilovo izrečno željo so nato igrali »Desetega brata«, šestnajst slik po Jurčičevem romanu. Priredba je nova, od ravnatelja Pavla Golija. Ali je bila svojevčasna Govekarjeva vporabljena, ne vem več. Jurčič sam nam je danes že zelo obdelal. Da bi se pa njegovi romani dali za današnji okus res dobro dramatičirati, se mi zdi nemogoče. Kaj drugega bi bilo, če bi kdo po vsebini spisal čisto samostojno igro. Takihle 16 slik, katerih mnoge pravzaprav nobene vsebine nimajo in so zgolj ilustracija h gotovim konkretnim mestom povesti, pa na odru ne morejo zadoščati in ne zanimati.

Pa saj to tudi ni bil namen te improvizacije. Danilo bi bil rad ponovil svojega priznanega strica Dolfa, in ta namen je bil tudi dosežen v polni meri. Jubilarntu je bila dana prilika do osebnega učinkovanja s tem originalnim značajem in priznanjem, ki ga je ž njim žel tudi ob svojem 50letnem jubileju, mu je dalo prav.

Od ostalih številnih soigralcev bodi omenjen Cesarjev sijajni Krjavci. Že karakterna maska je vzbujala veselost in če je Cesar po doljenjsko spregovoril, se je moral smejeti tudi najčemernejši. Desetega brata je z ambicijo igral Lev ar, dober v maski, v igri in glasu pa prepatetičen. Ni taka vloga zanj. To kar so imeli drugi, je pa tako razsekano, da se pravzaprav nobena vloga razviti ne more. Bili so nanizani odlomki, igralci same šarže. Videli smo par čednih slik. S folkloro in do podrobnosti ideoč, blestečo vnanjo režijo bi se dalo takim dramatičnim morda vdihniti neko galvansko življenje. Najčednejša je bila slika VIII. svatba. Samo prosilnih nogavic in lakčevčkov bi režiser ne bil smel dovoliti kmetiskim dekletom. In pa ne večno tistih avb, ki jih nobena kmetica več ne nosi (Dolenjke tudi nekdanj ne), nego so danes samo leta 1883. umetno zbujejen historičen rekvizit za razne sprevede in veselice nazvalj-ljudskega značaja. Prof. Vav-potič je za nekatere slike ustvaril lena ozadja; kazilo jih je le staro, nagubano platno.

Zelo lepa je bila Medvedova v zelenem, res času iz sredje 19. stoletja točno odgovarjajočem kostimu. Tudi Saričeva v rožnati, vonjavi krinolini je bila lepa. Za možko gospodo žal nimajo primerne garderobe in so razni igralci nosili suknje po kroju iz Napoleonove dobe ali tik po njej.

Nobenega ugovora zoper to, da se je jubilarnto vstreglo. Toda ni želeli, da bi šla ta dramatičacija tudi skozi abonmane.

Konec večera je bil ob enajstih. Po 3 in pol urah je vladala v gledališču neznozna vročina in je bil zrak tako ovkvarjen, da se je bilo bati številnih omotič, če bi še delj trajalo. Toda občinstvo je korporativno vzdržalo in še na koncu koncev mnogokrat pozvalo jubilarnta Danila na rampo.

V nedeljo zvečer se je vršila druga slavnostna predstava v operi. Bila je zopet razprodana, entuzijazem publike pa menda še večji kakor v soboto. Pred predstavo je g. Danila pozdravil in mu čestital ravnatelj drame g. Golia, drugi častilci pa so mu poslali na oder množico cvetja. Ves čas predstave je bil Danilo vedno znova navdušenju aklamiran.

Gospodu Danilu so povodom jubileja med drugimi čestitali veliki župan dr. Baltič, ljubljanski škof dr. Jeglič, ga. Franja dr. Tavčarjeva, general Maister itd. Ljubljanska občina mu je poklonila darilo in ga imenovala za ljubljanskega meščana.

Beležnica

Koledar

Danes: Ponedeljek, 22. februarja 1926; katoličani: Sv. Petra stol.; Golslav; pravoslavni: 9. februarja: Nikifor; muslimani: 9. šabana 1344; židje: 8. adara 5686.

Jutri: Torek, 23. februarja 1926; katoličani: Peter D., Čudomil; pravoslavni: 10. februarja: Haralampi; muslimani: 10. šabana 1344; židje: 9. adara 5686.

Današnje prireditve:

Gledališče: opera zaprto, drama ob 20. »Ana Christie«.

Kino Matka: »Maciste, kralj Sardinije«, »Ljubljanski dvor: »Zene, ki ne smejo ljubiti«. Kino Ideal: »Pariski cunjar«. — Čas prireditve na plakatih in v inseratih.

Komorni večer konservatorija Glasbene matice ob 20. v Filharmonični dvorani.

Dežurne lekarne:

Ponedeljek: Piccoli, Dunajska cesta, Bakarčič, Karlovska cesta.

Torek: Bahovec, Jurčičev trg, Ustari, Sv. Petra cesta, Jošt, Sp. Šiška, Celovška cesta.

Solnce zaide ob 17.37 vzhaja jutri ob 6.50 in zaide ob 17.38. Mesec zaide jutri ob 3.36, vzhaja ob 13.39 in zaide v sredo ob 4.27.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.

Ponedeljek, 22.: Ana Christie. B. Torek, 23. zaprto.

Sreda, 24.: Deseti brat. D.

Četrtek, 25.: Profesor Storicin. A.

Petek, 26. zaprto. (Gostovanje v Celju.)

Sobota, 27.: Obrt gospe Warrenove. F.

Nedelja, 28.: ob 15. Naša kri. Ljudska predstava po znanih cenah. — Ob 20.: Deseti brat. Ljudska predstava po znanih cenah.

OPERA.

Ponedeljek, 22.: Zaprto.

Torek, 23.: Srce z leca. Posv. na ples.

Capriccio espagnole. A.

Sreda, 24.: Zvedave ženske. C.

Četrtek, 25.: Večni mornar. B.

Petek, 26.: Tosca. D.

Sobota, 27.: Orfel v podzemlju. E.

Nedelja, 28.: ob 15. Aida. Ljudska predstava po znanih cenah.

Ako ni drugače označeno, se začne predstava v dramskem gledališču ob 20., v opernem pa ob pol 20.

— Gospod Anton Trost, pianist na Dunaju priredi dne 1. marca svoj koncert v Ljubljani, na katerem bo izvajal dela Vit. Novaka, Josipa Suka, Rachmaninova, Skrjabinja, Balakireva. Občinstvo opozarjamo na ta koncert, ki se vrši v dvorani Filharmonične družbe.

— Balet »Srce z leca«. Jutri v torek dne 23. t. m. se izjavi v operi zadnjkrat v tej sezoni Baranovičev balet »Srce z leca«, ki je brez dvoma eno najboljših jugoslovanskih glasbenih del in ki se odlikuje po izredno pestri in bogati instrumentaciji. Balet izjavi pod vodstvom ravnatelja Polica in baletne učiteljice Tulljakove celotni baletni zbor, pomnožen s člani opernega zbora.

— Umetnostne najdbe v Rusiji. V arhivu velikega kneza Konstantina Konstantinoviča so se našli doslej neznanj rokopiši Mozartovih in Beethovenovih skladb. Kakšno vrednost imajo najdbe, o tem poročila ne govori.

Jack London:

Roman treh src

— Evo, še en vrelc se je vnel, — je vzklilil in pokazal svoje bele zobe. — Teh vrelcev je mnogo in vsi se vnamejo. Tako bo moj gospodar in vsa njegova svojat kaznovana za muke, ki sem jih moral pretrpeti. V bližini je še celo jezero nafte, veliko kakor morje, kakor vsa Juchitanska ožina.

Pri teh besedah se je Francis spomnil petrolejskega jezera, o katerem mu je pravil španski plemič, — jezera, v katerem je bilo najmanj pet milijonov sodčkov nafte. To jezero je ležalo v naravnih kotlinah in je bilo zavarovano samo z nasipom iz prsti. Pokrilo pa sploh ni bilo.

— Koliko si vreden? — je vprašal naenkrat peon.

Toda peon ga ni razumel.

— Koliko je vreden vse, kar imam na sebi in pri sebi?

— Pol dolarja... Ne, polovico te polovice, — dejal peon in pogledal zadnje ostanke svojih cunj.

— Kaj pa imaš še poleg tega?

Nesrečno bitje je znajalo s glavo, zavedajoč se svojega siromaštva, in odgovorilo:

— Vse moje premoženje je dolg. Dolžan sem dvesto petdeset pezov. Ta dolg me vože za vse življenje. To je moje prokletstvo, ki me bo težilo do smrti. Zato sem postal plemičev suženj.

Francis se je nehote nasmešnil.

— Vreden si torej minus 250 pezov. Saj to niti številka ni, to je čisto imaginarno število, ki eksistira samo v matematični domišljiji. In vendar si uničil ogromne količine nafte, vredne več milijonov dolarjev. Če pa cevi niso zanesljive, se vnamejo vsi vrelci, ki so vredni; najmanj bišiljon dolarjev. Če pomislim, da veljaš minus 250 pezov, moram pač priznati, da si se pošteno razkoračil.

Toda peonu so bili vsi ti računi španska vas.

— Človek sem, — je vzklilil in dvignil okrvavljeno glavo. — Da, možki sem in sicer iz plemena Maya.

— Ti si Indijanec? Iz plemena Maya si, praviš, — se je zasmejal Francis.

— Samo na pol sem Maya, — je odgovoril zanihljivo. — Moj oče je čistokrvni Maya. Ker pa z ženskami tega plemena v Kordillerah ni bil zadovoljen, se je zaljubil v žensko iz nižav in tako sem zagledal luč sveta. Potem je moja mati pobegnila z nekim črncem iz Barbadoeske, oče pa se je vrnil zopet v Kordillere. Kakor moj oče, tako sem imel tudi jaz smolo, da sem se zaljubil v žensko iz nižav. Šlo ji je samo za denar in ker sem bil sraslo zaljubljen, sem se prodal za 200 pezov. Ko je imela denar v rokah, je kratkoročno izginila.

Tako nisem imel niti žene, niti denarja. Že pet let sem plantajni delavec. Pet let me gonijo na delo kakor živinče, pet let me prepejajo in mučijo, a pomislite: čez pet let sem dolžan že 250 pezov, dasi sem se prodal samo za 200.

Dočim sta prodirala Francis in nesrečni potomci plemena Maya vedno dalje v Kordillere, da dohitita svoje sopotnike, in dočim so goreli daleč za njima bogati Juchitanski petrolejski vrelci, je pripravljala usoda tam daleč sredi Kordiller nove dogodke. Ti dogodki so privedli skupaj preganjane in preganjalce — Francis, Henryja, Leoncio in njene domače, peona, plemičev odred, poglavarja in njegove orožnike, kakor tudi Alvareza Torresa, ki je hrepenel po objubljeni Reganovi nagradi, še bolj pa po Leonci.

V eni izmed številnih kordillerskih skalnatih votlin sta sedela možki in ženska. Lepa in mlada ženska je bila mestiza ali ženska z mešano krvjo. V votlini je brlela petrolejska svetilka in mladenka je čitala debelo knjigo, vezano v telečjo kožo — španski prevod Blackstona. Oba sta bila bosa. Na sebi sta imela raševinaste plašče s kapakumi. Kapuca prekrasne mladenke je bila pomaknjena na tilnik tako, da so se videli njeni bujni črni lasje, starih pa je bil pokrit kakor menih. Njegov dostojanstven obraz, na katerem so se poznali sle-

dovi asketizma, je bil izrazito španskega tipa. Najbrž je imel tak obraz tudi Don Quijote. In vendar je bila med njima razlika. Starčeve oči je pokrivala večna tema — mož je bil namreč slep.

Sedel je v pozi Rodinovega »Misleca«, poslušal je in razmišljal, dočim mu je prelestna mestiza čitala. Toda starih ni bil sanjav, niti junak, ki napada z mečem mline na veter, kakor Don Quijote. Bil je sicer slep in zunanji svet je bil zanj mrtev, vendar pa so govorile poteze na njegovem koščenem obrazu, da je izredno energičen. Njegova duša nikakor ni bila slepa, zakaj prodirla je v najskrivnejše globine sveta ter videla tam skrite grehe in zločine, plemenitosti in dobra dela.

Dvignil je roko v znak, naj mladenka utihne in izgovoril misli, ki so mu rojile po glavi med čitanjem.

— Moški mora vsak dan napredovati v svoji izobrazbi, — je dejal tiho, kakor da govori sam zase. — V bistvu so bili zakoniti vedno dobri. Toda praktično izvrševanje zakonov je speljalo človeštvo na kriva pota. Ljudje so pozabili, kakšen je končni cilj zakona. Toda zakon je zakon, pa naj bo dober ali slab. Samo naše praktično pravosodje hodi kriva pota. Sodniki in zakonodajalci se pripravajo o svoji kompetenci in kaj radi pozabijo na tožitelje in obtožence. Skrbje samo zato, da dobe vnaprejšnjo od tistih, ki iščejo pravice in pravičnosti.

Henny Porten

v glavni vlogi
voletilma

Mati in dete

Pride

Elitni Kino Matica

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 22. februarja 1926.

— Razdelitev državnih dohodkov razredne loterije. V poljedelskem ministrstvu se je vršila konferenca načelnikov vseh oddelkov. Na konferenci so razpravljali o razdelitvi državnih dohodkov razredne loterije, ki znaša preko 7 milijonov. Od te svote je 6 milijonov določenih za dograditev čimovniških stanovanjskih hiš, ostanek bo poljedelsko ministrstvo skupaj s trgovinskim ministrstvom porazdelilo strošnim semijarnim in obratnim.

— Zakonska in sodna obvestila. Savez novčanih zavodov je predložil ministrstvu pravde spomenc, v kateri zahteva, naj se v novem finančnem zakonu za leto 1926/27. vsaj tudi naredba, po kateri naj zakonska obvestila znaša 8%, za menike in čerkovne teritave pa 10%. Za zemljišna zavarovala predlaga savez 12%.

— Izplačevanje čerkovnih nakazil. Generalna direkcija pošte je sklenila, da se vrši izplačilo čerkovnih nakazil do 5000 dinarjev v Beogradu, Zagrebu in v Ljubljani na domu.

— Otvoritev novega strelšča v Beogradu. Beograščani strelci so večer otvorili novo strelšče pri Carvici čuprili.

— Velik uspeh naše rojakinje v New Yorku. Znamo talentirano pesnikinjo, Vera Mikšič, ki je odstopovala pred mesecem in pol v New York. Koj po prihodu v ameriško trgovsko metropolo je bila pozvana, da nastopi na najezgnetnejšem plesu newyorške finančne aristokracije, na Beaux Arts Ballu v hotelu Astoria na Broadwayu. Nastop naše pesnikinje je newyorško časopisje pozdravilo simpatično, o čemur pričajo članki v vseh newyorških listih in pa fotografirski posnetki gđne. Mikšičovič. V New York je prispel tudi naš kipar Ivan Meštrovič.

— Veljave v castno odbore. Na predlog ljubljanske velikega župana in vsled soglasja resorsta javnih del je notranji minister izdal rešenje, da spada v kompetenco velikega župana volilno postopanje pri čimovniških odbori v bivši Kranjski, zlasti razpis in provedba volitev, postavljanje gerentov itd. Glede tega agend je dal čas obstojal kompetenčni konflikt med gradbeno in politično oblastjo. Upajmo, da bo prišlo sedaj vprašanje naših cest vsaj za korak naprej, kar te naše nekdanje tako lepe in dobre ceste vedno bolj propadajo in postajajo v stano nam in cestni upravi. Ako ne bo mogoče drugače dobiti sredstev, bo treba poseči po samopomoči.

— Za jugoslovansko Matico. Prihkom svahe g. Miška Belca v Moravčah je bilo nabranih za Jugoslovansko Matico 267 Din. Na gostiji g. Rudolfa Kocmuta v Sv. Urba na pri Ptuju je zbrala vesela družba za Matico Din 52. Solska mladina v Zamostju je zbrala za Matico Din 15. V Srednji Bistrici v Prekmurju pa Din 63. — Iskrena hvala.

— Velike poverbe na pošti. Na neki pošti v območju ljubljanske direkcije so odkrili velike, že dalj časa nazaj segajoče poverbe, ki presegajo mesec 100.000 Din. Izvršena je bila ena aretacija. Ker je preiskava še v polnem teku, za enkrat o zadevi ne moremo več poročati.

— Težka nesreča. K tej notici v št. 39. nam sporoča obratovodstvo Turnovega rudnika Hohenc pri Prevaljah, da se Tomaž Potocnik ni ponesrečil pri delu v rudniku, ampak pri streljanju na neki veselici v Dolgem brdu pri Prevaljah. V toliko je treba našo notico popraviti.

Četrtič je vlna sedaj
si konjak »Stocks« v »Buddha« čaj.
Čez mero prijatelj je tega,
jaz pijem ga, vedi brez vsega!

Iz Ljubljane

— Pri Poštni hranilnici v Ljubljani se vrši te dni običajna vsakoletna revizija poslovanja po posebni komisiji centralne Poštne hranilnice v Beogradu. To bi bilo v redu in se s tako interno zadevo ne bi pečali. A kakor nam zatrjujejo, ima ta komisija še drugo nalogo: dovršiti hoče baje pokazanja z Jadranske-podunavske banke glede nakupa hiš Jadranske banke na Miklošičevi cesti in Pražakovi ulici. Gotovi krogi neprestano rujejo proti izvedbi znane in že odobrenega načrta, da si zgradi Poštna hranilnica lastno stavbo ob Aleksandrovci cesti. Hiše Jadranske banke so stanovanjske hiše, v katerih je blizu 20 strank. Ako pride do kupelje, bodo te stranke vržene na cesto in z njimi vred tudi več obrtnikov, ki imajo v hišah svoje lokale. Ako se je torej res znova pojavila misel nakupa teh hiš, moramo proti temu odločno protestirati, kar vendar ne gre, da bi država sama še slabše stanovanjsko krizo.

naročilnih godbe na pihala na brata A. Počivavnik, Rostova, cesta 28, za orkester pa na brata r. Širnika, Pokojniški zavod, Gledališka ulica. Za sprejemanje naročil sta pooblaščenca edino ta dva člana in se bodo vsa druga naročila za odsek smatrala neobvezna. — Odbor.

— Čezslovenska Obec v Ljubljani, zve vsehni člani a pitizivce ku společnemu večeru konanemu na počest p. gen. konula Dra. Otakara Beneše, ve sifidu dne 24. unora t. r. o osmih hodin večerni ve velike dvorane Kazine. — Prihite vsichni.

— V ponedeljek dne 22. t. m. ob enčetrt na 8. zvečer skupna vaja in važen pogovor. — Odbor.

— Najnovejša bluze. Kristof-Bučar.

Posebna špocialiteta vinske hiše ljubljanskega dvora.

Od danes naprej vsak dan od 5—8. zvečer apettitni predučerčni zakuski po zmernih cenah.

Iz Celja.

—c Mostni elektrarni celjski se je posrečilo s falsko elektrarno skleniti ugoden dogovor za dobavo močnega toka; po tem dogovoru znaša cena toka za obrt: svrhe in javne zavode 35 para, za hišno gospodinstvo in za drugo zasebno uporabo 70 para za kilovatno uro. Ta tarifa velja 1. za tok, ki se uporablja ob delavniški med 22. in 6%. in od 22. v soboto do 6%. in v ponedeljek; 2. samo za one instalacije ali električne aparate, ki so se na novo priključili na mestno omrežje neposredno po priključitvi mestnega omrežja na falski tokovod, t. i. približno od 1. februarja t. l. naprej.

—c Tudi v Celju bo koncert Haydnovih »Letni časov«. Pevski zbor Glasbene Matice v Mariboru bo odšel vsak svoj koncert klasične vsebine ponovil v Celju. Glas, ki ga uživa to društvo med nami, nam že vnaprej jamči, da se nam bo zopet enkrat nudil najlepši umetniški užitek. Koncert se vrši v nedeljo dne 7. marca popoldne ob 17. Kot solisti sodelujejo ga. Pavla Lovčeto, operna pevka iz Ljubljane, g. Križaj, operni pevec iz Zagreba, in g. notar ASiC iz Maribora. Koncert dirigira koncertni ravatelj g. Josip Hadek. Pri koncertu sodeluje preko 160 oseb.

—c Demokratski sestanek SDS za Celje. Odkolico bo v četrtak 25. t. m. v gostini Leskovšek (Zohling) na Spodnji Hudinji. Udeležba članov obvezna.

—c Politčna šola SDS se je pričela v soboto v Celju. Otvorili jo je predsednik srezke organizacije SDS g. Iv. Prekoršek. Po otvoritvi so se pričela takoj predavanja. Na politčni šoli predavanja razni predavatelji. V nedeljo zvečer se je vršil v počast slušateljem politčne šole lep družabni večer v Celjskem domu. Danes se predavanja nadaljujejo in bodo zaključena ob 6. uri zvečer.

Nečim rodnim priporočamo
KOLINSKO cikorijo
izvrsten pridelatek h kavi.

Sport

Pokalne tekme v Ljubljani

Ilirija : Primorje 3 : 3 (3 : 2).

Napeta in dramatična borba.

Ilirija: Miklavčič-Pogačar, Beltram, Herman, Gaber, Lado-Janež, Poduje, Oman, Dobnerlet, Kreč.

Primorje: Erman - Jančigaj, Birs - Zemljak, Buljevič, Pisk - Čemerik, Erman II, Glavič, Uršič, Čebolin.

V nedeljo popoldne se je vršila na igrišču Ilirije z napetim zanimanjem pričakovana tekma za Krišperjev pokal med Ilirijo in Primorjem. Na igrišču se je zbralo nad 1000 gledalcev, za sedanjí čas presenetljivo veliko število. Slika je bilo prilično ista kot povodom prvenstvene tekme v jeseni. Vzhodno stran so okupirali pristajši in »kibici« Primorja, nasprotno stran in tribuno so zasedli »drukerji« Ilirije. Priznati pa je treba, da je apel na razsodnost publike topot zalegal in da ni prišlo do nikakega neljubega in mučnega incidenta.

Tekma sama je nudila napeto borbo, čije izid odgovarja njenemu poteku. Močvirni sta si bili približno enaki in sta obe pokazali dober nogomet, dasi se je poznalo, da zimsko pavziranje igralcem še leži v nogah. Presenetljivo je napredovalo Primorje, čigar napad je s pridobitvijo Uršiča in Glaviča silno pridobil na prodornosti. Vignosti sicer napad še nima in v tem kakor tudi v tehničnem ziru in precizni izpeljavi napadov še zaostaja za napadom Ilirije. — Upejmo pa, da se bo spopolnil tudi v tem pravcu.

V napadu Ilirije je naravnost briljiral leva stran (Kreč, Dobnerlet), izvrstno disponiran je bil tudi Oman, Poduje pa je bil nenavadno mladen. Jazas na krilu zelo prodoren. Najnovejši napadalec Primorja je bil Erman II. V slednje je imela Ilirija glavni oslon v Hermanu, dočim sta Lado in Gaber zatajila. Njegov vis-à-vis Buljevič je ugaljal s prevladno in taktično premisljeno igro. Dober tudi Zemljak. Obe obrambi prilično enaki in ne baš na višku. Le Erman in Miklavčič sta držala, kar se je dalo.

Potek igre: Sprva vodi Primorje, Ilirija takoj prevzema. Zogo dobi Kreč, ki z ajužno pobegna. Njegov visoki centerpas Oman s krasnim kutom pošlje tik pod prečko. Gol je bil eden najlepših, kar smo jih videli doslej v Ljubljani. Vse to je bilo še v prvi minuti. Jedva se je palegol aplavz, že je v drugi minuti sledilo novo presenečanje. Nagla akcija Dobnerlet-Kreč-Dobnerlet.

in še predno so Erman zave, že tiči drugi gol v mreži. Nastali so tesnobni trenotki za Primorje, kajti neprestano je Ilirija oblegala vrata in ostro streljala, a brez novih uspehov. Zato je prišlo Primorje zopet do oddiha in začelo s protinapadi. V 10. minuti je Matko krasno pariral pod prečko streljani prosti strel. V 20. minuti gneča pred ilirjanskim golom. Erman izkoristi in pošlje zogo v mrežo. Prvi gol za Primorje, viharen aplavz. V 30. minuti zabije Erman v lepem solobegu drugi gol in tako izenači na 2 : 2. Ilirija igra nekam nervozno, raztrgano. V 36. minuti Dobnerlet energično potezne in plasira v desni kot 3 : 2.

V drugem polčasu najprej konstatna premoč Ilirije, proti koncu nadvlada Primorje, ki v 35. minuti po Uršiču izenači. Gol pa je padel iz ofsida, ki pa ga je sodnik prezl. Do konca igra neizpromenjena.

Radi neodločnega rezultata bi se morala tekma nadaljevati. Igrali pa so samo pet minut, ker sta pričeli obe moštvi s surovo igro in je sodnik tekmo prekinil.

Sodnik g. Ochs iz Celja je bil objektiv in pedanten, prezl pa je več ofsidov in napravil tudi nekaj drugih napak.

Slovan — Slavija 6 : 0.

Pred tekmo Ilirija — Primorje se je vršila pokalna tekma Slovan — Slavija. Kakor je bilo pričakovati, je Slovan zmagal v precejšnjem razmerju. Slavija je pokazala veliko odpornost, zlasti v prvem polčasu. Napravila bi boljše, da bi se drugi polčas potegnila v obrambo. Pri Slovanu je ugajal napadna tria, ki pa se je preveč igral pred golom nasprotnika. Zlasti dober je bil špunt, med krilci marljiv Volkar. Odlični branilec je bil Marchiotti. Slavija je imela najboljše moža v vratarju, ki je branil v fenomenalnem stilu. Tekmo, ki ni bila na posební višini, je sodil zadovoljivo g. Strnad.

Jadran — Hermes 8 : 1.

Dopolodne se je vršila prva pokalna tekma Jadran — Hermes, ki je končala z visokim zmago Jadrana v razmerju 8 : 1. Jadran je bil v stalni premoči in se je igra večji

del vršila v polovici Hermes. Navzlic temu je bila igra Jadrana napada zelo nezadostna, vsemu moštvu je bilo poznati, da je brez treninga. Hermes se je vrgel na obrambo in je le sporadično prodl. Nastopil je brez obeh bratov Plešev, kar je pomenilo vsekakor veliko prednost za Jadrana. Sodil je g. Vodišek zadovoljivo za obo stranki.

Druge nedeljske tekme

Zagreb: Gradjanski — Gloria (Reka) 3 : 1. Surova igra Italijanov. 3000 gledalcev. Beograd: Zagrebški Hašk je nepričakovano zmagal nad Jugoslavijo s 3 : 2 (1 : 2).

Dunaj: Prvenstvene tekme: Amaterji — Floridsdorf 2 : 2. Slovan — Wacker 1 : 1. Simmering — Rudolphshügel 3 : 2. Hertha — W. A. C. 1 : 1. Vienna — Sportklub 4 : 2. Tekma Rapid — Hakoah je bila prelozena. Presenetili so razmeroma slabi uspehi najmočnejših klubov.

Praga: Pomladni »derby« Sparta — Slavija 3 : 2 (prvenstvena tekma). Ostale tekme: Viktorija Žilžkov — Nuselsky 2 : 2. Kladno — Čechie Karlin 6 : 3.

Budimpešta: FTC — 33 klub 0 : 0. Nemzeti — UTE 2 : 2. M. T. K. — E. T. C. 5 : 2. Berlin: Hertha — Vorwärts 2 : 2.

Današnje vreme.

— Kranjska gora, ob 7. jutrtaj: Temperatura — 2° C; barometer se dviga, brez oblakov, mirno brez vetra; sen 10 cm.

— Bohinjska Bistrica, ob 7. jutrtaj: Temperatura + 5° C, jasno; za zimski sport neugodno.

— Tudi Heinlein pojde v Španijo. Znamo Heinlein, bivši član Gradjanskega (Zagreb), sedaj Vienna, gre za trenerja F. C. Europe v Barcelono. Heinlein je angažiran kot trener moštva Zamore.

— Praska Sparta je povodom svojega gostovanja v Španiji zaslužila 10.000 peset, kar znaša v naši valuti okroglo 100.000 Din. Poleg tega je dobila Sparta od Čehoslovanskega Saveza masno odškodnino, ker je postavila za medmestno igro Barcelona i Praga devet svojih igralcev v boji.

Trgovina z dekleti pod firmo filmske šole

V Pančevu sta ustanovila dva trgovca z dekleti pod firmo filmske šole podružnico za nakup deklet v Jugoslaviji — Oblasti so pravočasno prekrizale njune račune.

Pred dnevi smo poročali o strahotah trgovine s človeškim mesom na Daljnem Vzhodu. Ki jih opisuje angleški kriminalist dr. Ferguson. Naše poročilo je vzbudilo posebno med ženskimi svetom veliko zanimanje. Mnogi so mislili, da nevarnost tega sramotnega pojava pri nas sploh ne pride v poštev in da jugoslovanska dekleta niso izpostavljena brezvestnim zvodnikom. Žal temu ni tako. Tudi v Jugoslaviji imamo tajne podružnice dobro organizirane mednarodne družbe za trgovino z dekleti in tudi naša dekleta morajo biti v občevaranju z neznanimi kavaleriji skrajno oprezna. Iz Pančeva prihajajo namreč vesti o dogodku, ki jasno kaže, da velja apel dr. Fergusona tudi za našo vlado.

Mirno in tiho mesto Pančevo je doživelo v soboto veliko senzacijo, o kateri govorje zdaj v vsaki hiši. V blati ni netlakovani Karadiordjevi ulici stoji nizka hiša s štirimi starinskimi okni in staro, napol podrt ograio. Na zunaj je hišica še dosti čedna, na dvorišču je pa vse polno nesnage. V ozadiju obširnega dvorišča je lesena lopa, v kateri so imeli menda stanovalci svoji čas prešiče. V bližini so vrata, skozi katera se pride v temno smrdljivo predsobo. Tu stojita dve postelji, star divan, polomljena miza in moderna omara za obleko. To sobo sta najela nedavno dva sumljiva tipa. Hišni gospodini sta obljubila, da ji bosta dajala poleg najemnine v znesku 800 Din mesečno še bogato nagrado. Vse njuno pohištvo je obstajalo iz kovčeka in starega pisalnega stroja. Sumljiva stanovalca sta se takoj po vselitvi lotila svojega posla. Vsem uredništvom večjih listov v naši državi sta poslala okrožnice, ki se glase:

»Anglo-jugoslov. Film Company. Prva jugoslovanska družba za filmsko industrijo. Kapital 50.000 dolarjev. Tekoči račun pri Poštni hranilnici Zagreb — Beograd. Podružnice v Sofiji, Bukarešti, Temišvaru, Budimpešti, Zagrebu, Atenah in Carigradu, Schwesternfilm N. J. V. S. P.

V Pančevu se je ustanovilo filmsko industrijsko podjetje. Glavna ustanovitelja člana novega podjetja sta Karolina Müller in Elizabet N. J. in William Stol iz Jersey City v Zedinjenih državah. Delniška glavica znaša okrog 50.000 dolarjev ali v naši valuti okrog 2 milj. 200.000 Din. Cilj nove družbe je v prvi vrsti izdelovanje in predelava filmov, pošiljanje istih kinopodjetjem, reorganizacija kinopodjetij v Jugoslaviji, uvajanje dijaških bioskopov po šolah itd. Re. Žiserit, operaterji in poedini igralci prispejo iz inozemstva. Uprava društva bo sprejemala tudi diletante. Kdor torej želi, da je sposoben za filmskega igralca, naj se takoj obrne na direkcijske nove tvrdke. Vsak se bo vprašal, zakaj je novo podjetje izbralo za svoj sedež baš Pančevo. Odgovorimo, da zato, ker je v tem mestu brodarstvo, aerodrom, železnica itd. in bo torej izdelava filmov lažja kakor v drugih mestih. Istočasno se ustanovi tudi filmska šola. Kdor hoče, se lahko takoj prijavi. Siede podpisni ravnateljev.

Nekateri listi se nasedli in priobčili vest o ustanovitvi prvega filmskega podjetja v Jugoslaviji. Sotrudnik beogradskega »Vremena« Rado Popović je pa takoj odpotoval v Pančevo, da si ogleda to sumljivo podjetje. Zglasil se je

pri dozdevnih direktorjih, ki sta ga sprejela kot kino-igralca. Vpisal se je tudi v novo filmsko šolo. Čim je pa zapustil sumljivo hišo, se je napolil na policijo, da se informira, kdo sta ravnatelja. Na policiji so Popoviću povedali, da sta se zglasila kot ravnatelja nove filmske družbe Josip in Milan Češljarevič iz Vrška. Tako je bilo torej jasno, da gre za rafinirane pustolove. Popović se je vrnil v Beograd, kjer je nadaljeval preiskavo z dopisnikom »Daily Newsa« Bradovickem. Iz notranjega ministrstva je dobil informacije, da je bil Češljarevič zaprt v Nišu radi neklih poverb.

S temi podatki sta odpotovala Popović in Bradović v soboto v Pančevo, da obvestita policijo o sumljivih direktorjih filmske družbe. Zastopnik policijskega ravnatelja je takoj odredil strogo preiskavo. Detektiv je našel doma samo Josipa Češljareviča, dočim je njegov brat Milan odpotoval v Beograd. Na policiji je bil Češljarevič zelo presenečen. Najprej je tajil, da bi bila z bratom poslala listom omenjeno okrožnico, potem je pa vse priznal. Izjavil je, da z bratom sploh nimata kapitala, niti podružnic v inozemstvu. Še manj pa filmsko šolo ali kino-aparate. Češljareviča so poslali v preiskovalni zapor.

Popoldne se je vršila na stanovanju osumljenih bratov hišna preiskava. Policija je našla mnogo pisem in slik mladih, lepih deklet, ki so se prijavile za filmsko šolo in plačale na račun vpisnine po 10 Din. Med drugimi so našli tudi štiri fotografije gđ. Ivete Rajhel iz ugledne osješke rodbine, ki je tudi hotela posecati filmsko šolo. Ker je bila deklica zelo lepa, sta ji poslala brata Češljarevič odgovor, ki se glasi:

»Vi ste rojeni za filmsko zvezdo, kakršnih nima niti Amerika. Naša komisija si je ogledala Vaše fotografije in sklenila, da Vas takoj sprejme za igralko prve vrste, dasi doslej še niste v nobenemu filmu nastopili. Pripravite se torej nemudoma za pot v Ameriko.«

Najbolj zanimiva so pa pisma Simona Brila, učenca 4. gimnazije, in njegovega brata Manjka, dveh navčnih dekčkov, ki sta se takoj prijavila za filmsko šolo. Najbrž sta ju poslala pustolove svojim agentom v inozemstvo. Trgovci s človeškim mesom torej niti dečkom ne prizanašajo. V soboto zvečer je bil aretiran tudi Josip Češljarevič, laži doktor medicine, ki je bil glavni organizator to rafinirane trgovine z dekleti.

Samo ob 4. in 1/2 6.

se više danes predstave razkošnega filma

Maciste kralj Sardinije

Večernje predstave vsled koncerta odpadejo.

Elitni Kino Matica

Gospodarstvo

Konkurzi v l. 1925 in 1924

V Jugoslaviji je bilo l. 1925 — 348 konkurzov. Po mesecih je naraščalo število konkurzov takole: januar 12, februar 14, marec 9, april 16, maj 14, junij 26, julij 47, avgust 59, september 28, oktober 31, november 59 in december 61. Posebno občutno so se množili konkurzi po 1. aprilu 1925, ker je bila takrat odpravljena prisilna poravnava. L. 1924 je bilo v naši državi 106 konkurzov. Od teh je likvidiranih samo 37, ostalih pa še ne. V šestih slučajih je prišlo do prisilne poravnave in upniki so dobili povprečno 31 % svojih terjatev. V petih slučajih so dobili upniki neznaten del terjatev (3—5 %), v 26 slučajih pa sploh niso ničesar dobili.

Pri 69 slučajih, ki še niso likvidirani, ker imamo zastarele zakone, ni nobenih izglede, da bi mogli upniki od svojih terjatev sploh kaj dobiti. Sodni stroški bodo najbrž tako veliki, da od konkurznih mase ne bo nič ostalo. Od 106 slučajev konkurza l. 1924 so dobili upniki neznaten del svojih terjatev samo v 11 slučajih. Pri ostalih 95 slučajih se porabi vse dolžnikovo imetje za konkurzne stroške.

Ta žalostna izkušnja kaže, da se upnikom tudi od lanskih konkurzov ne obeta nič dobrega. Pasiva znaša pri 209 konkurzih 101.000.000 Din, upnikov je 1788, terjatve pa znašajo 30.000.000 dinarjev. Poleg tega je treba vpoštovati še ostalih 141 konkurzov, čijih pasiva znaša okrog 50.000.000 Din. Če pristoje to pasivo oni prvi, vidimo, da je izgubilo naše gospodarstvo radi zastaralih in slabih zakonskih predpisov 151 milijonov dinarjev.

Naše banke l. 1925

Za trgovino in industrijo je pomembno lanko leto težko krizo, za poljedelstvo pa nerentabilnost. Pač pa so splošno dobro poslovala beogradske banke. Položaj naših bank je razviden iz bilanc. Nekatere banke so bilance že zaključile tako, da lahko vsaj približno sodimo o stanju našega bankarstva v lanskem letu. Tako je dala beogradska Trgovska banka za l. 1925 18 % dividendo, Mestna hranilnica v Beogradu 20 %, Mesarska banka 15 %, Izvozna banka 100 Din od delnice ali 16,66 %, Narodna banka 400 Din od delnice ali 9,30 %.

Po poročilih iz Sarajeva so nekatere tamošnje banke sklenile, da za lanko leto dividende sploh ne izplačajo. Tudi v Zagrebu je nekaj takih slučajev. Poleg Centralne zadrugne banke tudi Slavenska banka dividende ne bo izplačala. Pri beogradskih bankah so hranilne vloge narasle. V nekaterih slučajih so poskočile za 100 %. 31. decembra so znašale hranilne vloge v milijonih dinarjev:

	1924	1925
Beogradska zadruga	10,4	12,5
Beogradska Trgovska banka	11,6	14,9
Mestna hranilnica	3,4	6,0
Založna banka	12,0	23,3
Mesarska banka	5,2	8,6
Skupaj	50,8	80,2

Hranilne vloge so narasle v enem letu za 60 %. O pomanjkanju gotovine torej ne more biti govora. Omeniti je treba, da noben denarni zavod ni zvišal obrestne mere na hranilne vloge, temveč ga jih vsi polagoma znižujejo.

—g Zadruga. Februarska številka 34. letnika tega najstarejšega slovenskega združenega strokovnega lista vsebuje med drugim sledeče članke: Ivan Lapajne: Štiri desetletnica Okrajne posojilnice v Keškem; inž. Dietrich: Osnovanje in delovanje združenih elektrarn in Janko Lečičar: Organizatorična vprašanja pri združenih elektrarnah. Posebno pozornost bo nedvomno vzbudil v združenih in nezdrženih krogih izvrsten članek inž. Dietricha, kjer obravnava eno izmed najaktualnejših gospodarskih vprašanj v Sloveniji. »Zadruga« izdaja Zadruga (12 števil); list stane letno 36.— dinarjev (Zveza za Celju); list toplo priporočamo našim združenim in gospodarskim krogom.

—g Falsificirana bilanca. Na to našo notico v št. 41. nam sporoča Standard Oil Company of Jugoslavia v Beogradu, da je vest neresnična. Res je bila podana proti družbi tožadna ovadba, ki pa jo je vložilo nekaj odpuščenih uradnikov s maskevanje. Družba je razvidno davčni oblasti knjige, iz katerih je razvidno, da je prijava neresnična.

—g Švicarske banke nam ponujajo posojilo. Skupina švicarskih finančnih je ponudila našem prometnemu ministru 1 milijardo posojila za progo Kraljevo Reška, za most pri Pančevu in za železniške delavnice. Material bi se nabavil iz Švice po angleških cenah.

—g Naši industrijski in protidraginski zakon. Centrala industrijskih korporacij je sprejela na svojem zboru resolucijo o protidraginskem zakonu, ki se glasi: »Z ozirom na mednarodno gospodarsko konferenco, ki jo pripravlja Zveza narodov, prosimo vlado, da posveti posebno pozornost vsem problemom, ki so v zvezi s to konferenco in da pravočasno pripravi ves material. Pri tej priliki izjavljamo, da smo odločni nasprotniki vsakega sistema preferencialnih carin. Glede načrta zakona o pobijanju nedovoljene špekulacije zbor ugotavlja, da bi bil ta zakon neumesten, osobito v sedanjih poslovnih depresijah. Cene se s policijskimi odredbami ne dajo regulirati. Zbor se v celoti pridružuje resoluciji, ki je bila sprejeta na konferenci gospodarskih organizacij v januarju 1926 v Zagrebu.«

—g Konferenca o zboljšanju voznega parka. V petek se je vršila v Beogradu konferenca direktorjev vseh oblastnih direkcij. Predsedoval je prometni minister Krsta Miletić. Razpravljalo se je o zboljšanju našega voznega parka. Zeleniški ravnatelji so predlagali, naj se najprej zaposli domače tvornice in šele v drugi vrsti inozemske. Vse, kar morajo popraviti, odnosno narediti domače tvornice, mora država naročiti pri njih. V kratkem se vrši druga konferenca, na kateri bodo sprejeti sklepi o zboljšanju našega ruiniranega voznega parka.

—g Naš muzej v Berlinu. Ker so trgovski stiki med Jugoslavijo in Nemčijo zadnja leta zelo popustili, predlaga naš generalni konzul v Berlinu, naj vlada ustanovi v Berlinu muzej za trgovino in industrijo, ki bi dajal našim trgovcem informacije ter pridobival odjemalce za naše izdelke. Muzej bi sodeloval tudi pri velikih mednarodnih razstavah s posebnim paviljonom, v katerem bi bili razstavljeni vsi izdelki naše države.

— Obtož novčanec v Avstriji je po izkazu za drugi teden t. m. nazadovol za 35,03 milijona na 742,89 milijona šilingov. Podlaga se je v istem času zmanjšala za 9,12 milijona na 479,59 milijona šilingov.

To in ono

Jubilej predsednika ruske akademije

Predsednik ruske akademije znanosti Aleksander Karpinski je slavil v soboto 40 letnico svojega delovanja kot član akademije in 60 letnico znanstvenega delovanja sploh. Karpinskega pozna vsa Rusija pod imenom »oče ruske geologije«. Star je 80 let in je prvi izvoljeni predsednik ruske akademije. Poprejši bil predsednik akademije vedno veliki knezi. Karpinskemu so poslale razne ruske in inozemske znanstvene institucije pismene čestitke. Tudi sovjetska vlada mu je oficijelno čestitala. Jubilej je častni ali dopisni član malone vseh znanstvenih institucij na svetu. Navzlic visoki starosti se udeležil v maju mednarodnega geološkega kongresa v Madridu. Lani se je udeležil geološke ekspedicije na severno polarno kraje.

Tragičen dogodek med šolsko dečo

V selu Kljaku pri Travniku se je te dni odigral tragičen slučaj med šolsko dečo, popolnoma sličen tragediji, ki se je pretekli teden odigrala med študenti na Dunaju. Dva 14letna učenca Selman Mujić in Huso Riba, sta se vračala iz šole. Dečka sta bila v ostalem vedno dobra prijatelja, topot pa sta se radi malenkosti sprla že v šoli. Na poti domov sprva nista govorila, kasneje pa sta se zopet sporekla. Hip na to sta si bila v laseh. Huso, ki je bil močnejši, je podrl Selmana na tla in ga tepel. Selman se je zvil pod njim, nenadoma je potegnil iz žepa mal nožič in ga zarinil svojemu nasprotniku v trebuh. Sledil je obupen krik in Huso se je okrvavljen obrnil na tla. Mladi zločinec je nato pobegnil. Druzi šolski otroci, ki so prišli bližje in so videli smrtno ranjenega Huso, so takoj obvestili njegove roditelje. Toda prišli so prepozno: mladi učenec je že umrl. Na lice mesta prišla komisija je ugotovila, da je suneč, zadan v trebuh, prezezan žilo odvodniško. Mladega zločince so zaprli.

Kako se hoče Shaw ločiti od sveta

Bernard Shaw, veliki angleški dramatik, ki s tolikim cinizmom in satiro zasmejuje človeške strasti in človeška nagnjenja in ki je baš radi takih drznih in odkritostnih izpovedi zaslovel po celem svetu, spada danes med pisatelje, kateremu dohajajo dannadani celi koši pisem. V teh pismih se oglašajo navdušene bralke in zanešeni gledalci njegovih dram. Eni zahtevajo avtograme, drugi fotografije, tretji komentirajo njegove misli, ga kritizirajo in popravljajo, vsi pa ga nadlegujejo.

Naravno, da Bernard Shaw že dolgo ne more več odgovarjati na vsa ta pisma, ker bi moral v tem slučaju porabiti ves svoj čas samo za to, da odpravi korespondenco. Radi tega si je izmislil radikalno sredstvo, da se loči od sveta in da se umakne v privatno življenje.

V Londonu je ustanovil posebno ko-

respondenčno agenturo, ki sprejema vso njegovo dnevno korespondenco in ki opravlja mehnično tozadevno potrebno službo. Stvari in dopise resnično pametne in važne vsebine razvira agentura Bernard Shawu samemu, ostala pisma pa rešuje samostojno.

Kadar želi navdušena bralka Shawovo fotografijo, ji agentura proti primerni odškodnini pošlje zahtevano fotografijo v poljubni obliki. Kdor želi dopisno sliko, dobi dopisno fotografijo, kadar ga hoče videti pri pisalni mizi, dobi Shawa, kako piše za mizo poglavje najnovejši drame. Posebni nastavljeni te agenture izvršujejo Shawove monograme. Izpopolnili so prakso v posnemaju Shawovega dopisa tako, da ga podpisujejo bolje, kakor bi se podpisal sam!

Bernard Shaw pa pri snovanju te agenture ni pozabil na tiste, ki bi ga radi videli osebno. V posebni sobici je dal nagačati figuro, ki predstavlja Bernard Shawa v stoječem položaju in z nasmeškom na obrazu. Ko vstopi radovedni neznanec, ki hoče spoznati Shawa, se mu figura pokloni in nasmeji ter celo poda roko...

Newyork v filmskih številkah

New York velja danes kot filmska metropola sveta. Mesto New York šteje danes 740 gledališč in sicer 192 gledališč ter 548 kinematografov na 744.311 sedeži. Na vsakega 8. Newyorčana pride približno en sedež. Mesto Newyork je razdeljeno na pet distriktov: Manhattan, Brooklyn, Queens, Bronx in Richmond. Trgovski in poslovni svet ima svoj sedež v Manhattanu, Istotam je tudi centrom gledališkega sveta in hotelov. Največ kinogledališč pa je v Brooklynu. Manhattan šteje 171 kinov s 137.143 sedeži, 30.000 sedežev odpade na 14 vodečih kinematografov. V Brooklynu je 224 kinov s 168.226 sedeži. Bronx jih šteje 71, Queens 67 in Richmond pa samo 12. Zgoraj omenjenih 14 vodečih kinov v Manhattanu je v nedeljo od 12. ugodno do 11. zvečer vedno popolnoma zasedeno. Naval na kinematografe je tako velik, da čakajo obiskovalci včasih po več ur na vstopnicah. Nedeljska cena za ložni sedež znaša 1.10 dolarja, kar znaša v naši valuti okrog 60 Din. Približno obišče samo te kinematografe vsako nedeljo okoli 100.000 obiskovalcev, ki plačajo 75.000 dolarjev vstopnine, kar bi znašalo v 52 nedeljah približno 4 milijone dolarjev ali nad 200 milijonov dinarjev.

Wilkinsonov polet na severni tečaj

Iz Newyorka poročajo, da se je odpeljal v četrtke avstralski kapitan Wilkins na motornih saneh iz Fairbanksa proti Point Barrovu na Aljaski, ki leži blizu rtiča, kjer namerava Wilkins 31. marca startati in poleteti na severni tečaj. Če suhe zemlje na severnem tečaju ne najde, namerava Wilkins leteti naravnost čez tako zvano ledeno polje proti Spitzbergom. Če pa najde zemljo, pusti tam ameriško zastavo in prehititi Amundsen. Nato se vrne v Point Barrow. Njegov pilot Milson je preizkušen letalec. Milson je že opetovano letal nad arktičnimi pokrajinami tako, da se novih naporov ne boji.

Wilkins je bil med vojno poveljnik avstralske eskadre na francoski fronti. Po vojni je poletel iz Londona v Avstralijo. V polarnih tečajih je bil že

l. 1923. Za polet na severni tečaj ima na razpolago dva aeroplana. Prvi ima 1 motor, drugi pa tri po 200 HP. Krila aeroplanov so lesena. Za slučaj, če bo se moral spustiti na vodo, lahko ostane aeroplan več dni nad vodo. Aeroplan z enim motorom lahko preleti brez presledka 5100 km, drugi s tremi motorji pa 4000 km. To zadostuje za polet z Aljaske na severni tečaj. Pot, ki jo namerava napraviti Wilkins, znaša okrog 3400 km. Wilkins bi rad prehitel Amundsen, ki se nanoti na severni tečaj šele v maju. Wilkins vzame s seboj tudi oddajne in sprejemne radio-aparate. Zveza ameriških listov postavi radio-postaje v Barrowu in na Spitzbergu, da bodo novinarji v stalnih stikih z Wilkinsom.

„ne vjerujete?“

da eden par nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

traja kakor štiri pari drugih? Kupite eden par, pa boste varovali. Nogavice brez žige „ključ“ so ponarejene.

Samomor matere in hčere

V soboto ponoči se je na Währingerstrasse 168 na Dunaju odigrala presretna rodbinska tragedija. V svojem stanovanju sta se zastrupili Teresija Altrichter in njena 33 letna hčerka Marija. Pozvana je bila takoj rešilna postaja, prispeli zdravnik pa je mogel samo še ugotoviti smrt obeh žena. Ženi sta se zastrupili s plinom.

Globoko tragedijo je odkrila šivilja Melanija Müller, ki je stanovala v sosedstvi. Ko se je zjutraj zbudila je začutila v svoji sobi neprijeten duh. Čigar izvor pa ni mogla ugotoviti. Končno je uvidela, da prihaja duh po plinu iz sosednje sosedne. Ker se na njeno trkanje v sosedni sobi ni nihče odzval, ter so bila vrata zaklenjena, je Müllerjeva pozvala policijo, nakar so nasiloma vdrl v stanovanje.

Kakor so naknadno ugotovili, je bil vzrok te tragedije neomajana ljubav hčerke do svoje matere. Teresija Altrichter, vdova, je ležala težko bolna. Hčerka je svojo mater nadvse ljubila, brezmejna je bila njena bol, ko je videla, da se materi stanje ne izboljša. Večkrat je napram sorodnikom izjavila, da brez matere ne bo mogla živeti. Ko je videla, da gre z materjo proti koncu, je sklenila, da skupno z njo umrje. V noči na 20. t. m. je vse spranje pri vratih zamašila ter napeljala cevi plinskega kühnluka iz kuhinje v sobo in nato odprla petelina. V poslovilnem pismu je navedla, da ni mogla več gledati trpljenja svoje matere.

* Smrdljiva bomba v gledališču. Med predstavo neke burke v francoskem dramskem gledališču je vrzel neki gospod iz parterne lože med publiko smrdljivo bombo, ki je eksplodirala z močno detonacijo in povzročila pravo paniko, da so morali predstavo prekiniti. V zmešnjavi je pobegnil tudi napadalec, ki ga še niso mogli izslediti.

Darujte za sokolski Tabor!

Originalne potrebščine za Opalograph, Preservat, Fixat in druge potrebščine. **Lud. Baraga, Ljubljana, Selenburgova ulica 6** Telefon 980

Naznanilo! Cenj, damam, gospodinjim in služkinjam vjudno naznanjam, da sem v Kopitarjevi ulici št. 4, (poleg zrnjakega mostu) v Ljubljani **otvorila**

posredovalnico za službe vseh vrst

in se priporočam pri prijazno posluževanje. — Kot bivša dolgoletna posredovalka pri gospe Novotny imam vsestranske skušnje ter bodem lahko v polni meri postrezala. Z vsem spoštovanjem

Pavla Mrak posredovalnica za služkinje.

SADNO DREVJE

visoko, piramide, spalir in kordoni, ribez in kosmulje, visoko cepilno in grmiči, maline, vrtnice, visoko in nizko cepilne, vzpenjalke, Cionatis cepilno, lepotočnice grmičje v najlepših vrstah itd. ima v zalogi — samo prvo vrsto sadike

MIHAEL PODLOGAR drevesničar in vrtnar, DOBRNA pri Celju.

Cenovniki na zahtevo! 548 Cenovniki na zahtevo!

Makulturni papir

kg Din 5—

prodaja uprava „Slov. Naroda“

Premog, drva, oglje, briki, koks

ILIRIJA, Kralje Petra trg 8. Telefon 226.

Vsled ugodne nabave surovin smo **znatno znižali cene**

nogavicam

in drugim **pleteninam**

P. n. trgovce prosimo, da zahtevajo cenike, ter se priporočamo

M. Franzl & sinovi

Ljubljana, Privoz 10.

Poštni predal 44.

Trg. pomočnik
vojaščin prost, izurjen v mešanih stoki — išče službo v mestu ali na deželi. Ponudbe pod »Dobro moč/568« na upravo Naroda.

Moško kolo
dobro ohranjeno — kup. — Ponudbe pod »Kolo/567« na upravo »Slov. Naroda«.

Stanovanje
1—3 sob. s kuhinjo ali dve prazni sobi — išče mirno zakoniki par brez otrok. — Ponudbe pod »Mare/566« na upravo »Slov. Naroda«.

Ina trapiškovski sir
ala Marija Stern — po 2250 Din kg razpoložljiva po sklenitvi in pošt. — Mijskari i sirara Joip Dvoru, Badjevin (Slovonija). 565

Posojilo
Din 30.000 iščem proti vknjižbi. — Obresti plačam naprej. — Ponudbe pod »Posojilo/544« na upravo »Slov. Naroda«.

Kdo bi posodil
uradniku proti mesečnemu odplačilu Din 6000. — Ponudbe pod Nujno/543.

RADIO
aparate in sestavne dele ima v zalogi
FRANC BIR, Ljubljana,
Cankarjeva ulica št. 5

Gospodično,
ki bi podučevala laično v večernih urah — išče zakoniki par. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 50/T

Traže se blagajnice
kafanske (dvije). — Ponudbe uz prilog uverjenja i fotografije slati na: Hotel »Central«, Sarajevo. 549

Zastopnika
iščemo v vsakem kraju. Pripravno za vsakogar. Potreben kapital Din 100. Lep zaslužek. — Ponudbe pod »Postranski poslužek« na: Propaganda, reklamna d. o. z., Ljubljana, Selenburgova ulica 7, II. nadst. 501

Tovarna papira
išče stručne sile. — Cenj. ponude z označenjem dosedanjih nameštjenja pripodalna prepisov naprav. — »Za-7659« na: Publicitas d. d., Zagreb, Gunduličeva 11. 477

Zdravje

je pol bogastva

Za uspešno duševno in telesno delo ter za uspeh v življenju sploh je človeku predpogoj telesno zadovoljstvo. Ne mučite svoje telo pri vsakem koraku s trdimi usnjatimi petami, ker one povzročajo močne potresljaje. Nosite tudi Vi **PALMA-kaučuk podplate in pete**. Vi se potem ne bodele hoteli nikakor več odreči ugodnemu in elastičnemu koraku. **PALMA-kaučuk** pete so trikrat tako izdržljive in še ceneje kot usnje

NARODNA KNJIGARNA
Prešernova ulica št. 7

Vsled odpovedi lokalne **globoko znižane** cene za vse pisarniške in šolske potrebščine, papir, trgovske knjige, stare letnike Ljubljanskega Zvona ter leposlovne in druge knjige.

Ugodna prilika za šole in knjižnice.